

Gestió ambiental > Gestió de recursos hídrics |

DESSALADORA DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA (EL PRAT DE LLOBREGAT) (2009)

Arnau Urgell

Durant la primavera de 2009 transcendeix que la dessalinitzadora del Prat de Llobregat només funcionarà a ple rendiment en situació de prealerta per sequera. Aquest fet rebaixa les expectatives de retorn de part del cabal transvasat des del Ter cap a la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) i rep una forta contestació des de les institucions i entitats gironines. Tot i així, setmanes més tard, el DMAH anuncia un calendari progressiu de retorn que culminaria el 2015 amb la reducció a la meitat del cabal transvasat del Ter. El juliol de 2009 s'inaugura oficialment la planta dessalinitzadora que pot produir potencialment fins a 60 hm³ anuals, el 20% de la demanda de la xarxa regional.

Antecedents [2005](#), [2006](#)

El 2005 es va anunciar la construcció d'una dessalinitzadora metropolitana com a part dels projectes alternatius al **PLA HIDROLÒGIC NACIONAL (PHN)** impulsat pel Govern espanyol del Partit Popular (PP). La construcció de la infraestructura, en terrenys annexos a la depuradora del Prat de Llobregat, es va adjudicar el desembre de 2006 a la unió temporal d'empreses (UTE) formada per Agbar, Dragados, Drace i Dégrémont (Suez). Amb una producció anual de 60 hm³ esdevindria la dessalinitzadora urbana més gran d'Europa i tenia previst un pressupost de 230 MEUR, un 75% dels quals provinents dels fons de cohesió de la Unió Europea (UE). Les obres van començar el maig de 2007.

La producció d'aigua tractada podia suposar fins a un 20% del consum dels 4,5 milions d'habitants de la xarxa regional d'abastament d'Aigües Ter-Llobregat (ATLL). A banda d'esdevenir un element que garantís la qualitat i també la quantitat d'aigua, es pretenia rebaixar el transvasament que s'executava des del Ter cap a la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB). El juny de 2006, el conseller de Medi Ambient i Habitatge (DMAH), Francesc Baltasar (Iniciativa per Catalunya-Verds, ICV), va xifrar la reducció en 50-60 hm³ respecte dels 180-190 que s'extraïrien anualment quan entrés en funcionament.

El retorn del cabal del Ter

L'episodi de **SEQUERA** extrema que va afectar el Principat, i especialment les seves conques internes (CIC), va revifar el debat sobre el cabal del Ter. La manca de pluges i la derivació cap a l'RMB van provocar que s'incomplís tant el Pla sectorial de cabals de manteniment (PSCM) com la Llei del transvasament de 1959, que obligava a deixar un mínim de 3 m³/s al pas per Girona. Des de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) i el DMAH s'emplaçava a la posada en servei de la planta dessalinitzadora per iniciar el retorn del cabal.

Tanmateix, a final d'abril de 2009 El Punt va publicar que l'esborrany del Pla de sequeres no preveia una reducció significativa del transvasament. Segons el document, tant el Ter com el Llobregat continuarien essent les principals fonts d'abastament de l'RMB, mentre que la dessalinitzadora només funcionaria a ple rendiment en l'escenari d'alerta per sequera –reserves dels embassaments per sota el 60%–, i tot plegat per evitar el sobrecost energètic i econòmic d'utilitzar aigua osmotitzada en comptes d'aigua extreta dels rius. El director de l'ACA ho matisava: "Les dessalinitzadores aniran al ritme que calgui en cada moment" i insistia en el fet que el "Ter guanyaria cabal".

A començament de juny el conseller Baltasar, en el marc d'una visita d'obres a la dessaladora del Prat, no va voler precisar el calendari ni les quantitats a retornar. Convergència i Unió (CiU) va considerar "inadmissible la incapacitat del Govern per començar el retorn de l'aigua del Ter" i va anunciar que sol·licitaria la compareixença del conseller. Per la seva banda, el diputat gironí d'ICV Lluís Postigo va insistir que es "compliria la promesa" de reduir el transvasament, ja que era un dels "grans objectius de la legislatura".

La Plataforma pel Ter –que agrupava ajuntaments i consells comarcals, entitats ambientalistes i agents socials– va considerar una “estafa” la demora del retorn del cabal. El seu president, l'alcalde de Celrà Francesc Camps (Entesa per Celrà, ExC), va afirmar que el DMAH “no tenia full de ruta” i que “ja se sabia que les dessalinitzadores serien cares, però que ara ho hem d'assumir”. Per al portaveu dels regants del Baix Ter, Narcís Illa, la dessalinitzadora només serviria “per evitar xous com els dels vaixells”, mentre que el president del Consorci de la Costa Brava (CCB), Manel Serra, considerava que s'havia d'utilitzar la nova infraestructura per permetre el retorn del cabal i que “els costos els assumís qui els hagués d'assumir”. Pocs dies més tard el ple de la Diputació de Girona va aprovar una moció per demanar a Francesc Baltasar que mantingués la promesa de reduir el transvasament a partir de la posada en funcionament de la dessalinitzadora.

El 2 de juliol, el conseller del DMAH va anunciar en un acte a la Universitat de Girona (UdG) un calendari de retorn. El Govern es marcava tres escenaris fins al 2015: reduir el transvasament 40 hm³ a final del 2010; 20 hm³ més fins al 2012; i 15 més al 2015. Tot plegat suposaria deixar la derivació del Ter en 115 hm³, la meitat aproximadament del màxim que permet la Llei de 1959.

Baltasar, en un acte amb una vintena de representants d'ajuntaments, del Consorci Alba-Ter i de la Cambra de Comerç de Girona, va parafrasejar el text legal que afirma que la prioritat del Ter és l'abastament a Girona i la Costa Brava; en segon lloc, la garantia d'aigua per als regants, i en tercer lloc, el manteniment del cabal ecològic. “Tot això va al davant de portar aigua a Barcelona, i com que ara entren nous recursos hídrics al sistema, estem en disposició de tornar cabal”, va afirmar. La reacció dels representants del territori va ser positiva: “La música sona bé”, va explicar el president del Consorci Alba-Ter i de la Plataforma pel Ter, Francesc Camps, però va advertir que calia parlar de “la lletra petita”.

Inauguren la dessalinitzadora del Prat

Després de dos anys d'obres i unes setmanes de funcionament en proves, el 20 de juliol de 2009 es va inaugurar oficialment la dessalinitzadora del Prat de Llobregat. L'aigua es capta mitjançant dues torres a 2,2 km de la platja i a 30 m de profunditat. Posteriorment es bombeja fins a la planta dessalinitzadora, situada a tres quilòmetres riu amunt, a la zona del polígon Pratenc. Allà es practica un pretractament i una filtració amb arenes i posteriorment es du a terme l'osmosi inversa per eliminar el 99,7% de la concentració de clorur sòdic. Finalment, es mineralitza amb llits de calcita i hidròxid sòdic per tal que sigui potable.

“La regió metropolitana no tornarà a patir una situació crítica per la sequera”, va afirmar en l'acte protocol·lari el president de la Generalitat, José Montilla (Partit dels Socialistes de Catalunya, PSC). La ministra de Medi Ambient, Medi Rural i Marí (MARM), Elena Espinosa (Partit Socialista Obrer Espanyol, PSOE), va afegir que es tractava d'una “alternativa de futur”, per afrontar situacions de sequera com la viscuda un any enrere. Amb els embassaments pràcticament plens, els primers dies la planta va operar al 20% i es va confirmar que només ho faria a ple rendiment si les reserves baixaven del 60%.

Més enllà de l'optimisme de les institucions, la Cambra de Comerç de Barcelona (CCB) denunciava que “l'actuació no resolva completament ni de manera sostenible el problema de l'aigua a Catalunya” perquè “n'infravalorava el dèficit”. En aquest sentit, consideraven que calia complementar-ho amb actuacions d'integració i interconnexió de xarxes.

El mes d'octubre l'Observatori del Ter –depenent de l'Ateneu Naturalista de Girona– va denunciar que l'ACA havia tornat a incomplir el cabal mínim del Ter tot i la dessalinitzadora. Al llarg de vuit dies –entre el 21 i el 28 de setembre–, el riu, al seu pas per Girona, duia menys de 3 m³/s. L'ACA va negar la dada, ja que el punt de mesura l'havia situat al Pasteral –just després del punt de captació cap a l'RMB– i va afirmar que la reducció a Girona es devia a la derivació de la sèquia Monar. Per a l'Observatori, totes les promeses –amb una situació d'embassaments plens i dessalinitzadora en marxa– havien esdevingut “paper mullat”.

Més informació

observatoridelter.blogspot.com

www.atll.cat

www.gencat.cat/aca

